

Beogradskie Novine

Br. 141.

BEOGRAD, utorak 28. maja 1918.

Godina IV.

RATNI IZVJESTAJI.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 27. maja.

U vezi sa izvidjačkim preduzećima od 25. maja juče su Talijani s nekoliko alpijskih batalijuna, potpomognuti teškom topničkom i minskom vatrom, napali naše položaje južno od klanca Tonale. Jedan je dio naših linija nešto malo potisnut, a onda je spriječeno dalje nadiranje protivnika.

Načelnik glavnog stožera.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 27. maja.

Zapadno bojište:

Prilikom uspešnog preduzeća jugozapadno od Metterena zarobljen je izvjestan broj Engleza.

Topnička je djelatnost na borbenim frontovima oživjela tek poslije podne. Neprijatelsko topništvo je prije svega djelovalo u oblasti K em m e r a , na sjevernoj obali L y s e , između Arrasa i Alberta, te na zapadnoj obali A v r e . Izvidjačka je djelatnost bila živahnija.

Prvi zapovjednik glavnog stana
dr. Ludendorff.

Razbistravanja.

Prva je istorijska činjenica ovoga rata, koja ima širi značaj, — raspodjeljena kološa. Darmar, koji jeiza togastupio, izgledao je, da se više zaplaće i uplaće. Međutim posmatralac, koji ima dalji pogled, koji pozna prošlost, pa po njo može ocijeniti sadašnjost i budućnost, kako će se stvari razvijati, — taj nije mogao smatrati, da će ovo stanje trajno ostati takvo. Naravno, ni on se ne može usuditi, da bude prorok. Ta on ne zna, do kog vremena će se izvršiti predviđeni razvoj, ali će radosno približiti one trenutke, koji prikazuju proces razbistravanja u njegovom daljem toku.

Najbrže je došlo do razbistravanja u Ukrajini. Tamo se i samom početku pokazala najveća uvidljavnost time, što je ova zemlja bila prva, što se pokorila potrebi i stupila u odnose sa središnjim vlastima, uz njih se i sama digla, te pokušavala, da uz njih red i sama dodje do reda. Ovu državu, koja je bila tek u stvaranju, ugrožavala je anarhija, no ova je savladana, i ako tek poslije ne malih borbi u najoprečnijim pravcima. Mudri i energični hetman, Skoropadski, savladao je boljevnikizam i stvorio vladu, koja opet zaslužuje povjerenje kako u svojoj zemlji tako i u inostranstvu. Slično bolesti, koja prelazi sa jednog dijela na drugi, te se

sve više širi, biva i onda, kad počinje proces ozdravljanja, operavila se najprije jedan pa onda svi organi redom.

Još tu nedavno proglašavao je ruski savjet postepeno ostvarivanje komunizma, uništavanje naslednjog prava, po kome bi za nekoliko desetina godina cijela lična imovina postala državna svojina. Kuda vode ovi fantastični snovi, to je istorija — koji oni nijesu novi — dosta često po kazala: najpodvijaljim anarhizmu i najneograničenijoj tiraniji. Nigdje nema manje individualne slobode, nego onđe, gdje je ravnopravnost sviju zvanično zavedena, te se tako sa malom sujetom zaostalom drugom svjetu prikazuje kao sjajan primjer. Kakav je spas u ovim teorijama, vidjeli su još stari Atenjani, kad se dočepao vlasti kožar Kreon, razumije se, samo za kratko vrijeme, jer ni kasnija Atena nije bila tako duboko pala, da ne bi bila pristupačna boljom uvidljivosti. Mnogo razgovjetnije razvijao se oval proces Francuskoj. Iako veliki Mignet nije svoju glasovitu istoriju francuske revolucije završio krunisanjem Napoleona za cara, nego ju je vodio do 1814. i 1815. godine, t. j. do konačnog pada Napoleonovog, — mi docnija počlanjenja moramo reći, da francuska revolucija nije još ni danas završena. Uredjeniji odnosi našli su samo s vremenom na vrijeme, oni nas ne smiju lobmanuti, pošto se od osvojenja Bastilje, — na čijim su ruševinama ideološki fanatičari odigrali veselo igru, do danas u Francuskoj, — održalo anarhističko stanje. Onđe ni za lijek nema one slobode, koja je proglašena i o kojoj se tako zanosno trubilo po cijelom svijetu. Na čelu francuske države kao gradjanske zajednice, ne stoji nikakav državni simbol, nego diktator, pa bio to sad mladi Korzikanc ili sijedi Clémentec.

Mi ne bi htjeli vidjeti Rusiju, da zapadi u jedno takvo kronično stanje anarhije, već zato, što je ona naš susjed. Za nas ima veliko značenje vijest, da Leninova vlast misli na popuštanje. Privatna svojina, koju ludi komunisti tako mrze i tako je se plaše, ta prokleta privatna imovina ima se opet uspostaviti i uživati svu zaštitu zakona. Možda se ovo ne će moći odmah provesti, jer će se tome protiviti oni mnogobrojni elementi, koji nemaju ništa da izgube nego mogu samo da dobiju. Ali mi se nadamo, da je ruski narod, kao cijelina, još dovoljno zdrav, da ove elemente savladava.

Izgleda, da je proces razbistravanja dalje napredovan i u Finskoj. Ta

se ocrtavala na licu zbog toga što je morao da prekine jedan od najsladjih poslova. Nemarno se malo docnije podiže i teškim koracima uputi izlazu na ulicu. Na pragu zastade, letimično hoteći da pogleda na samar a zatim na ulicu, ali mu se pogled zaustavi na mestu gde je ostavio samar.

Samar je bio iščezao.

Kao oparen vratio se unutra.

— Je li, bre, a zašto si sklonio moj samar? obratio se kelneru.

— Nisam ga dirao! Ostao je na mestu gde si ga ostavio.

— Nema ga tamo!

— A ti gledaj gde je! Ja nisam imao potrebu da ga užimam, a ne maram da ti ga sakrijem zarad Šale, pošto sam i sviše mlađ da s tobom stupam u takve radnje!

Posle ovih došle su oštire reči, i ko zna da ne bi došlo i do fizičkog razračunavanja da katedžija ne udje u lokal toga momenta. Posle objašnjenja između obe strane, nosač se dao u poteru za samarom, ali je sve bilo užadljivo. Njega nije bilo, nestalo ga je kao da je propao u zemlju.

Hukao je i hukao, ali je najzad morao prežaliti i kupiti drugi.

Dok se on bavio time, njegov samar počeo je jednu dugačku šetnju Beogradom.

Bogosav, Nikola i Miša, tri nerazdvojna druga, vraćali su se od posla, pa, ljudi kao ljudi, svratili i kod „Užičkih proizvoda“, na „pojedini“. Ali je posle jedne došla druga, treća, četvrta i tako redom, a zatim mesto da se ra-

suomija zemlja sa svojim poštenim, radenim, švedsko-finskim stanovništvom, nije nikada bilo u tako anarhističkom haosu, kao Rusija. Mi smo za to stanovništvo imali uvijek simpatiju, i uvijek smo ga žalili, a nasilja carističke Rusije osudjavali. Taj narod je borbor protiv Rusije cjevnuo, politički se obrazovao. Niemačka i Austro-Ugarska su već priznale ovu mladu državu, a jedan od najuglednijih njenih predstavnika, Svinshufeld, predložio je ovih dana finskom saboru, da se u Finskoj uvede monarhija.

Budimpeštanska ratna izložba.

Visoka posjeta u srpskom paviljonu.
(Naročiti broj: „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 27. maja.

Danas u podne je Njena cesarska i kraljevska Visost nadvojvodkinja J o s p a posjetila srpsku izložbu na Margaretском ostrvu. Srpska marljost i umjetnički duh zadivio je Njenu Visost i Ona je s pohvalom govorila o uređenju izložbe. U odjelenju za životne namirnice nadvojvodkinja je uzela nekoliko zalogaja jestiva od maslaca, sira i turke kave, čime ju je poslužila gospodica Savka S p a s i c e v a iz Beograda. Pri dočeku zastupao je vojni glavni gubernijor u Beogradu odjelni predstojnik Kosta H ö r m a n n . U glavnom paviljonu su Njenoj Visosti predstavljeni major

Kraljevskog vojnog artiljerijskog izložbenog

korpusa, a odjeljene su i ženske i dečje izložbe.

Ne bili rekli, da se samo i zato

ovdje posjetnici dulje zaustavljaju, jer

je ovo odjeljenje otvoreno tek prije neki dan, nego jer ih uvičila sam predmet: sve ono, što je u vezi s tom malom zemljom, koja je umjela da već godinama interesuje cijevi svijet.

Pored ovoga paviliona, pokraj

kolega je i malo ratno groblje sa nekoliko križeva i spomenika, i još jednoga manjeg paviljona, koji oba po

stoje već od prijašnjih ratnih izložaba, pripadaju srpskoj izložbi još neke zgrade, naročito za tu izložbu podignute.

Tako: ribarska koliba, sa svim

pripremama, kuća, s otvorenim ognjištem na

kojem pravi srpski kuvar priređuje

čevapčice, friga ribu i kuva pravu kavu za goste, koji onđe podali se

u srpskoj mehani; zatim šumarska kućica, nuz koju je šumarska direkcija izložila sve načine

izradjivanja drvenog materijala. I

onda je još tu prodavaona, gdje se

prodaje srpski proizvodi: sir, putar,

kajmak, zatim ribe, trešnje i košaračka roba, što ju izrađuju talijanski za

robjenici.

Ova je strana Izložba otvorena, pa se pruža lijev pogled na Dunav i Peštu.

All da se vratim velikom paviljonu.

Materijal, koji je ovdje izložen, tako je brižno sakupljen i biran, te

nešta ne manjka i ništa nije suvišno.

Aranžma, kao što i izberi i podijela

gradje djelo je natporučnika Mihajla

Antoša.

U ovome paviljonu imade šest

odjeljenja. Prvo nam odjeljenje kazuje,

kakav je narod po svojim ličnim po-

(u kojem su izložci tatarskog domaćeg obrta) vidimo ostatke izgorjela doma, koji je vodio preko potoka i novo sagradjeni mostić, jednu vrlo lijepo modelovanu grupu u gipsu, „Vojnik i ranjeni mladić“, razrušeno ognjište, od kojega ostade samo na pola srušena furuna, ogorele tarabe i ostaci kuće u kojima se smjestilo jedno odjeljenje boine pošte, koja i ovdje na Margaretskom otoku uređuje i imade vrlo mnogo posla.

Prošavši pored svega ovoga, eto nas kod jednoga ovećega, veoma ukusno sagradjenoga paviljona, koji je sa triju strana zaklonjen visokim drvećem, te se gotovo i ne vidi, dok mu ne dođe posvema blizu. Ali posetioci izložbe, kao da baš naročito traže taj sakriveni paviljon. Jer mnogi se od njih ne zaustavljaju dugo u onim stalima, nego samo prodju njima, dok ne dođu do ovoga. To je odjeljenje srpske ratne izložbe.

Ne bili rekli, da se samo i zato ovdje posjetnici dulje zaustavljaju, jer je ovo odjeljenje otvoreno tek prije neki dan, nego jer ih uvičila sam predmet: sve ono, što je u vezi s tom malom zemljom, koja je umjela da već godinama interesuje cijevi svijet.

Pored ovoga paviliona, pokraj kolega je i malo ratno groblje sa nekoliko križeva i spomenika, i još jednoga manjeg paviljona, koji oba po

stoje već od prijašnjih ratnih izložaba, pripadaju srpskoj izložbi još neke zgrade, naročito za tu izložbu podignute.

Tako: ribarska koliba, sa svim

pripremama, kuća, s otvorenim ognjištem na

kojem pravi srpski kuvar priređuje

čevapčice, friga ribu i kuva pravu kavu za

goste, koji onđe podali se

u srpskoj mehani; zatim šumarska

kućica, nuz koju je šumarska direkcija

izložila sve načine izradjivanja drvenog materijala. I

onda je još tu prodavaona, gdje se

prodaje srpski proizvodi: sir, putar,

kajmak, zatim ribe, trešnje i košaračka

roba, što ju izrađuju talijanski za

robjenici.

Ova je strana Izložba otvorena, pa se pruža lijev pogled na Dunav i Peštu.

All da se vratim velikom paviljonu.

Materijal, koji je ovdje izložen, tako je brižno sakupljen i biran, te

nešta ne manjka i ništa nije suvišno.

Aranžma, kao što i izberi i podijela

gradje djelo je natporučnika Mihajla

Antoša.

U ovome paviljonu imade šest

odjeljenja. Prvo nam odjeljenje kazuje,

kakav je narod po svojim ličnim po-

Izlage: dnevno u Jutro, ponedjeljkom poslije podne.

Po jedini brojevi:

U Beogradu i u kraljevini zapadnoslavon.

od 1. br. Cetvrt po cijeni od 10 helera

U monarhiji 12 helera

U inozemstvu: 25 helera

Mjesečna pretplata:

U Beogradu i u kraljevini zapadnoslavon.

od 1. br. Cetvrt po cijeni od 10 helera

U monarhiji 12 helera

U inozemstvu: 25 helera

Sa Balkana.

BUGARSKA.

Bugarska uloga na Balkanu.

"Dnevnik" piše: Počevši od mirovnih pregovora sa Rumunjskom i konačnog priključenja Grčke sllama sporazuma postalo je potrebno, da se ispitaju sva balkanska pitanja. Time su u isto vrijeme počele i spletke protiv Bugarske, od kojih je na prvom mjestu, ona prema kojoj da Bugarska teži za hegemonijom na Balkanu. Naši neprijateljski susjedi se naročito trude, da ovu spletku rašire među narodima na zapadu. Ovom spletkom je u balkanskim ratovima došlo do pitanja o ravnoteži, čiji odjek i sada čujemo. Čudnovato je rješenje raznih pitanja, koja su u vezi sa ovom spletkom.

Grčka hoće da postane velika sredozemnomorska država, Srbija se preprije sa Italijom i Austro-Ugarskom o gospodstvu na Jadranu. Rumunjska se priprema, da preotme moć i uticaj Austro-Ugarske na Balkanu. Ako možemo objasnit, zašto Grci, Srbici i Rumuni vode takvu politiku, onda je ipak čudnovato, da ta politika nailazi na pristalice u zemljama, koje su u prošlosti vodile sličnu borbu za svoju slobodu i nezavisnost, kao i mi. Ali čak i da bi bilo elemenata za bugarsku premoć na Balkanu, ova se ne bi mogla ostvariti, jer i medjunarodna politika ima svoje interese na Balkanu, kao kapiji za Aziju.

Što se tiče ravnoteže, ova se na Balkanu može samo tako ustanoviti, ako Bugarska, preko koje svih puteva vode na istok, bude dovoljno jaka, da ove puteve brani i osiguri na njima slobodan saobraćaj. Bez ove pogodbe nema ravnoteže. Vidi se dakle, da naše narodno jedinstvo leži u interesu ne samo Austro-Ugarske i Turke, kao i u interesu buduće evropske ravnoteže.

GRČKA.

U ratu sa cijelim četvornim savezom.

"Vojeni Izvještaj" piše: Čuje se, da je Grčka potpisala londonski ugovor u pogledu zabrane sklapanja zasebnog mira. Ovo znači, da se cijeli četvorni savez nalazi u ratnom stanju sa Grčkom. Time postaje bespredmetno sporno pitanje, da li se Grčka nalazi u ratu sa svima državama četvornog saveza. Na ovaj način je Grčka manifestovala svoju solidarnost s sporazumnim silama. Ovim potpisom se cijeli četvorni savez našao automatski u ratu sa Grčkom. Poznato je, da Amerika nije potpisala londonski ugovor, kod Grčke je to gotova činjenica.

Znameniti krajevi u Srbiji.*)

Njihova istorija.

II. Okrug požarevački.

Branjevo. — Viminacijum. — Kao što je poznato Viminacijum je bio glavni grad gornje Mezije. On se nalazio na obema obalama Mlave, prijenom ušću u Dunav. Glavni i najveći deo grada bio je na desnoj mlavskoj obali, gde pažljivi i vični posmatrač može raspozнати još i danas tragove kako pravilnih ulica starog grada tako i četvorougolnih trgova. Na levoj obali, iznad nekadanjeg grada a na jednom višem brežuljku, podignut je bio četvorouglni, veliki Castrum,

* Ostavljeno pišećevo naređe.

sa okruglim kulama, gde beše glavni stan sedme Klavdijeve legije. Oba dela grada bili su vezani kamenim mostom, čiji se stubovi još mogu vidjeti kad Mlava jače usane.

Ceo prostor, na kome je ovaj grad ležao, posut je mnogobrojnim ostacima. Svuda se tamo nailazilo, a verovatno i danas, na temelje od gradjevina, patose od mozaika, na rbinu od sudova, na komadiće od stubova, na rimskie novce i t. d. Pre nekoliko desetina godina nadjen je veliki vodvod, koji je polazio čak sa sela Velikog Crnića i koji je tu primao sve izvore što su izbijali kosom Lipovačkom, i odvodio ih u dno doline u ovaj grad.

Viminacijum je vrlo rano dobio srpsko ime Branjevo, još u ono vreme, kad je ceo ovaj kraj s njim zajedno bio pod Vizantijom. U Branjevu je bila stolica jedne episkopije i za vreme Vizantijskog gospodstva sedište jednog stratega. Kad su Huni porušili Viminacijum, on je ostao u ruševinama, a Branjevo je bilo na brdu, oko rimskog grada. U ratovima vizantijsko-magijskim, u XII. veku, Branjevo su Magjari nekoliko puta opsedali. U tim ratovima spaljeno, ono se nije više nikad opravljalo. U dočinje vremene se ovde nastanilo selo, koje se prvo, po rimskome Castellum zvalo Kostolac, a dočinje, kao i danas Kostolac.

Od onolikog velikog Branjeva zadržalo se to ime danas na jednom parčetu zemlje na desnoj strani Mlave, u velikoj ravni između grada Kostola, sela Drmne i Kličevca.

Kostolac. Godine 1380. i Kostolac je knez Lazar dao svomu poljivalom manastir Gornjaku na uživanje. U Kostolu se tada vremena su vadjene stare rimske cigle, te su i najdalji krajevi tog okruga gradili svoje kuće starom rimskom ciglijom, koju zovu kostolačkom. — U samom Požarevcu nema ni jedne starije kuće, koja ne bi imala pod od velikih, obično kvadratnih cigala, donetih iz kostolačkih ruševina, sa žigom broja Klaudijske legije. U Kostolu ima ugljeni majdan, koji podmiruje odavnu potrebu u gorivu mnogim industrijskim zavodima i privatnim domovima u Srbiji.

Gradac Ram. Na Dunavu malo više Bazjaša nalazi se selo Ram, a na kamenitom rtu, što je iznad selu upro u sami Dunav, džu se još vrlo dobro očuvane zidine gradića Rama. Da li su Turci ovaj grad iz temelja podigli ili na temeljima kakvog rimskog utvrđenja, nije utvrđeno, ali se još i danas lepo raspoznavaju osnovni oblici drugog utvrđenja, koje je bilo podignuto malo niže, ispod selu, na jednom višem brdu nad samim Dunavom, za koje se misli da je delo rimsko. Ovi ostaci od grada zasutu su istina živim peskom a po negde prevučeni i tankim slojem živice, travom obrasle, ali se ipak još vidi da je imao oblik duguljastog četvorougla. Tačnijim ispitivanjem se saznao, da je imao po jednu kulu na svakom rogiju. Prema Dunavu nadjeni su tragovi od neka tri platina od zidova, koji su se ozgo od grada spuštili. Ovo je mesto za Rimljane moralo imati veliku važnost, jer je i na protivnoj obali dunavskoj bio rimski gradić, podignut po svoj prilici radi obrane prelaza Dunava.

Ram je i za vreme Turaka imao velike i vojničke i trgovačke važnosti. Trgovačku mu važnost kazuju još dobro očuvani zidovi velikog karavanskog, sagradjenog od tesanog kamenja. U prostoru ogradjenome tim zidom nalodi se danas crkva ramska. Ram uvek pa i do u najnovije doba važna

je izvozna tačka na Dunavu, naročito za izvoz svinja, debelih i mršavih.

Golubac je tvrdjava koja se održala najbolje od svih starina u ovom okrugu. Golubac je na Dunavu, gotovo prema Mudavi. Ona je baš na ušću onog tesnaca koji ulazi u Dunav kad već prodje banatsku ravnicu, pa udari u planine desno srpske, a levo erdeljske. Sva je prilika da je ta zidina još iz rimskog doba. Za srpske države bila je to važna tvrdjava, a kasnije su je držali nekad Magjari a nekad Turci. Letopis pominje, da je na Golubcu 1428. godine palo mnogo turske i hrišćanske krvi, kad se pokušalo da se ona povrati od Turaka, ali je sve bilo uzalud.

Tvrđava ima osam debelih okruglih kula, koje su vezane jedna za drugu Zubčastim zidovima, koji se veruju na strumenti stenama na kojima stoje kule. Dole ima tri kule i zid za topove, od kojih se jedna zove še Širkula. Vrlo je teško uspeti se u tvrdjavu, jer je stari put sa svim oronjen, zasut i u trnje zarastao. Tu su se nalazili komadi od strela kojima se služilo u boju pre baruta. U dolji se zapada, od kuda se dolazi u Golubac, bila je jedna džamija i jedan turski hamam, pa je to porušeno po naredbi kneza Miloša. Pola sata na zapad od tvrdjave Golubca, na dunavskoj obali, grad je Golubac, sve na zidinama nekog starog grada, u kome su se nalazile mnoge stare stvari.

Isjod grada Golubca, opet na obali Dunava, nalazi se Gradac, čije se zidine i danas poznaju, a još niže uz Dunav stari je grad Čeza, iz koga se neke starine nalaze u beogradskom narodnom muzeju.

Od Golubca na više uz Dunav, kod Gradića, ima ostanaka od nekog starinskog grada, ali je to sve zub vremena jako porušio. Jedan letopisac drži, da je tu bila rimска Talijata.

Zivi pesak. Mislimo da neće mo pogrešiti ako ovde pomenemo jednu karakteristiku zemljišta ovog okruga. To je živi pesak, jedna ogromna nevolla, kojima je on sused. Živog pesaka ima i u krajinskom okrugu, ali ga je u ovom okrugu najviše, od Ramu do Golubca. Goriča, veliko brdo na istočnoj strani grada Rama, koje udara u Dunav, peščara je od svojih 1000 hektara prostora; druga je peščara iz sela Zatonja, oko 60 hektara, treća je na zapad od Velikog Gradića, između grada i kisiljevačke bare, i ova je oko 60 hektara; četvrta je peščara najveća, jer zauzima dugačak trougao između Peka, Požežene, Bikotinica i Vimaca, pa se pruža na Dunav preko Ušia de Golubca. Ova žive imati oko 2000 hektara.

Silna ustoka (košava), koja u Podunavlju gotovo jednu trećinu cele godine duva, na sušnom vremenu diže oblake ovoga lakog peska i nosi ga te zasipa njima svaku rastinje, pa čak i veliko drveće i kuće po selu. Strašno je viditi u selu Vincima, u Požeženju ili u Bikotincima kuće do streje potonule u tu suvu vodu, koja ume potopiti, a ne ume oticati dokle je opet struja vetrata ne bi oduvala. U Velikom Gradiću oseća se živi pesak u samom gradu jer je tu košava osobito silna.

Stig. Kad se izadije iz Gornjačke Klisure i ostavi za sobom sive krševe od planina, što su Homolje pregradi, odmah se otvara široka ravan, koja se do Dunava besprekidno proteže i koja biva sve šira što god se bliže ovoj velikoj reci primičemo. Tu je Stig, jedna od prostranijih i osobito brižljivo obdelanih žitnica Srbije. Osim to-

ga što je Stig rodan i dobro obdelan, on se može pohvaliti i time, što je snaga njegove glavne reke Mlave u industriji upotrebljena obilatosti nego snaga koje druge reke u Srbiji. Veštački mlin u Malom Crniću, kako po ogromnom razmeru u kome je podignut, tako i po prostranstvu radnje, može se takmičiti sa svima zavodima svoje vrste u Evropi. Ovaj je mlin uvek snabdevao svojim finijim brašnom sve brašnarske trgrove u Srbiji. Drugi je veštački mlin u Bratincu, posred samog druma koji vezuje Požarevac i Gradić, a osim ovih nahoda se na Mlavi još nekoliko milinova prosti-
jeg stroja.

Petrovac. U sredini gornjeg Stiga nalazi se najglavnije mesto celog ovog predela, Petrovac, koji je pre dvadesetak godina izgledao kao kakvo veliko selo, ali je brzo napredovao tako, da je danas lep i mnogoljudan grad. Do 1859. godine ovo se mesto zvalo Svinje, a tada ga knez Miloš prozove Petrovac. Na nekoliko kilometara na zapad nalazi se selo Dobrnja, gde je rođen Petar Dobrnjac, jedan od najvidjenijih vojvoda o bunji na dahije.

Moguće je, da je ovde, gde je danas Petrovac, još i u stara vremena neko veće mesto bilo, jer se u neposrednoj okolini mogu raspozнатi trgovci od nekih starih zidina.

Ždrela Branjevsko. koje se danas obično zove Gornjačka Klisura, načičano je ostacima starih utvrđenja. Ova klisura, kojom Mlava iz Homolja otiče, dolazi u najredje prirodne lepote u Srbiji. U njoj je manastir Gornjak, koji se nalazi u takvom jednom sklopu od brezova i planina, da ga nije moguće viditi pre, dok se baš predan ne dođe. Manastir je poređ same reke Mlave na levoj strani, a odmah iza njega s druge strane vidi se kršna, kamenita strana Krlaša, planine od nekoliko stotina metara. U toj strani ima nekoliko pećina i u jednoj od njih, odmah iza samog manastira, nalazi se neka stara isposnica bogomolja i čelije, sa ozidanim grobom nekog pustinja. Misli se da je to Sv. Gligorije. Gornjak je zadužbina kneza Lazara, koji poduzeo 1830. godine i davao joj ne samo mnogo sela nego i ribnjake na Dunavu.

Dalje od Gornjaka, uz samu Mlavinu, u jednoj udolini, nalazi se „Mitropolija“ gde se misli da je sedište vladika branjevskog. U njoj je poređ same reke Mlave i Češnjice, sa ozidanim grobom nekog pustinja. Misli se da je to Sv. Gligorije. Gornjak je zadužbina kneza Lazara, koji poduzeo 1830. godine i davao joj ne samo mnogo sela nego i ribnjake na Dunavu.

Dalje od Gornjaka, uz samu Mlavinu, u jednoj udolini, nalazi se „Mitropolija“ gde se misli da je sedište vladika branjevskog. U njoj je poređ same reke Mlave i Češnjice, sa ozidanim grobom nekog pustinja. Misli se da je to Sv. Gligorije. Gornjak je zadužbina kneza Lazara, koji poduzeo 1830. godine i davao joj ne samo mnogo sela nego i ribnjake na Dunavu.

(Nastaviće se.)

Dnevne vijesti

Iz švedskog novinstva.

Kb. Stockholm, 26. maja.

Svenska Telegrambyrå u objavljuje izjavu, u kojoj saopštava, da će se starati o tome, kako bi švedsku štampu i nadalje snabdjevala vijestima, i ako su sporazumno sile osnovale svoj dopisni ured. Dalje, da odbija sve pokušaje sporazumnih sile za prekupljanje jer hoće, da svoj položaj švedske nezavisne ustanove zadrži slobodan od svakog stranog uticaja.

Bogosavljevom stolu. Od silne radosti

hteo ga je zagrliti.

Neka, neka, stari! umeravao ga je ovaj.

Daj gospodinu da piše šta 'oce! zapovednički je dreknuo na kelnera, da se ovaj trgao.

Ne, ne, stari! Nisam ja došao radi muštušku.

Pošto je odbio njegovu ponudu, obratio se kelneru:

Daj ti njemu nek piše šta hoće, kao čast od moje strane!

E, Bog te živio, sine! tronuto je zahvaljivao nosač.

Mi smo, nastavio je Bogosav, predali tvoj samar na črvanje kafedžiji kod „Dva Jelena“. Otidi tamo, zatraži i dobićeš ga.

E, veliko hvala, gospodine!

Pošto je stvar ovako izveo, poseđio je još neko vreme, da potom plati račun i oprosti se sa nosačem, ospozoven što je dobro uspeo.

Moglo je ispasti i gore, dodata je u sebi kada je prelazio prag od kafane, pri izlazu. Hvala Bogu kad se ovako svršilo.

III.

Istoga dana, oko podne, došao je nosač kod „Dva Jelena“. Bio je „amalski“, trešten pijan. Stari samar dobio je natrag, a kupljeni prodao i sav novac propio. Nije mario što se izložio trošenju novca, samo kad je do svoga starog samara opet došao.

Isto tako Bogosav i Nikola nisu marili više, da se mešaju u njegov zarat.

To je istorija ovog samara u jednoj šetnji Beogradom. Ona trojica ne vole da se na nju podsećaju. Probajte da ih na nju opomenete, pa ćete videti što će dobiti.

Poslje zapljene holandski brodova Kb. Amsterdam, 26. maja.

Kako jedan ovađnji list doznao iz Rotterdamom, parni brod „Ejjidik“ otputovač iz Holandije čim stigne iz Amerike vijest, da je otplovio parni brod „Java“.

Nova imena njemačkih mesta u Braziliji.

Kb. Bern, 26. maja.

Kako „Tempus“ iz Rio de Janeiro javlja, vlada je riješila, da nazive svih njemačkih mesta zamjeni s brasilijskim.

Grad i okolica

Dnevni kalendar

Danas je utorak 28. maja, po starom 15. maja. — Rimokatolički: Augustin; pravoslavni: Pahomije Veliki.

Biblioteka za pozajmicu (Balkanska ulica br. 1, Hotel Moskva). Otvorena od 10—1 sati pricu i od 3

Roditelji čuvajte svoju djecu.

Više puta na ovom mjestu skrenuli smo pažnju roditeljima, da je njihova dužnost, da čuvaju svoju djecu i da se brinu, da ne obole ma od kakve bolesti, a naročito od zaraznih bolesti. Napominjali smo, da su najopasnija bolest za djecu boginja i da je dužnost svakog roditelja, da kalemje i da je s voju djecu od boginja.

Tom prilikom skrenuli smo pažnju, da valja kalemiti naročito svu novorodjenu djecu u prošloj i ovoj godini, koja protiv boginja još nisu kalemljena, kao i svu omu djecu, koja su kalemljena u prošloj 1917. godini, ali im se kalemjene nije primilo.

I ovom prilikom opominju se roditelji, da svoju novorodjenu djecu kako u prošloj godini, tako i u ovoj godini, a koja još do sad nije kalemljena, bezuslovno donesu u ambulantu opštine grada Beograda, koja se nalazi u Kralj Milanovoj ulici broj 61 i podvrgnu kalemjenju, a ne učinili to, pored toga što čine najveći grijeh prema svojoj vlastitoj djeci, protivnih će se preduzeti najstrožije zakonske mјere.

Kalemjenje se vrši besplatno svakog dnevnog od 9—10 sati prije podne i od 4—5 sati poslije podne u ambulantu opštine grada Beograda, pa ne treba ni jedan roditelj, koji voli svoju djecu, da dopusti, da izgubi svoje dijete za uvijek samo zbog svoje nebržljivosti i nehatnosti, a pored toga da bude i kažnen bez ikakve stvarne potrebe.

Roditelji, čuvajte svoju djecu, to je vaša dužnost!

U mjesto pomena — za beogradsku sirotinu.

G. Ivko Ivković, iz Beograda prizložio je sirotinskom odjeljenju opštine grada Beograda svotu od 50 kruna u mjesto trogodišnjeg pomena svojoj poč. ženi Julkiji, kao svoj prilog za beogradsku sirotinu.

Ljetna pozornica beogradskog orfeuma.

U subotu, 1. juna, seli se beogradski orfeum u ljetne prostorije na Teraziju. Ljetna pozornica je popravljena i preuredena, tako da će se predstave moći bolje izvoditi. Osim toga su popravljene i dekoracije, a i garderoba orfeumskih umjetnika. Od novosti moramo napomenuti buffet, koji je postavljeniza prostorije, gde su gledao. U parteru ima 78 stolova sa po 5 sjedišta. Mjesta su po 5, 4, i po 3 kruna, a stanjanje staje 1 kruna. Prodaja ulaznica za prvu predstavu na ljetnoj pozornici počinje 29. o. m.

Kažnjeni pretjerivači cijena.

Kažnjeni su: sa 50 kruna globi pekarica Nastasija Nikolić, što je kilogram hleba prodavala po 4 u mjesto po 2 krune; sa 20 kruna globe piljaričar Persida Ilić, što je prodavala kg. jabuka po 8 u mjesto po 5 kruna; sa 30 kruna globe piljar Todor Bujić, što je prodavao svežanj zeleni po 70 u mjesto po 50 filira; sa po 30 kruna globe Ljubica Andrijević i Cveta Vekić, što su prodavale kg. hleba po 2.40 kruna; sa 50 kruna globe kočića Jovan Čižović, što je za prenos jednih kola drva tražio 15 kruna u mjesto 7 kruna, kako je tarifom odredeno; sa 20 kruna globe piljar Jovan Tanasković, što je kg. kelja prodavao po 3 kruna u mjesto po 1.60 kr.

Javna prodaja.

Po odluci starateljskog suda izložice se javnoj prodaji zaostavština poč. Marije Kocić, na dan 15. juna o. g. u njenom stanu u ulici Mačvanskoj broj 20.

Prodaja će početi u 9 sati prije podne. Pozivaju se kupci, da na ovu prodaju dodju.

Djordjevićeva radionica za popravku mašina.

Radionica za popravku mašina i livnica Vlastimira Djordjevića u Beogradu na Hajduk Veljkovom venču br. 9, stavljenia je od 16. maja do na daje pod vojnu upravu. Zbog toga se mogu u buduće primati radovi u toj radionici samo preko privredne sekcije vojne glavne gubernije.

Miloš Jevr. Obrenović.

(1829.—1860.)

Otat kralja Milana Obrenovića IV. rodio se 13. novembra 1829. u Šapcu, od oca Jevrema Obrenovića drugog brata kneza Miloša, i majke Tanasije, čerke žuvenog lozničkog vodje Ante Bogićevića. To dete beše prvi muški rod u kneževu braću, te je na krštenju i dobio ime stricovo.

Do svoje jedanaeste godine mali je Miloš rastao i školovan se u roditeljskoj kući, najpre u Šapcu, pa posle u Beogradu. O školskom odmoru odlazio je u Požarevac, svojim braću od strice, kneževićima Miljanu i Mihailu, sinovima kneza Miloša.

Svoju naju strasno je voleo, a u strici gledao kao u Boga. Za njega nije bilo većeg uživanja, nego da sedeti na majčinom krušu, pева uz gusele junacke pesme, u kojima se proslavlja junakstvo i gospodstvo Ante Bogićevića, majčinog braća.

Godine 1839. otišao je u Rusiju na dalje školovanje, gde je knez Miloš već

ranije poslao bio nekoliko srpskih đaka, da se školuju o njegovom trošku. S obzirom na zdravje ostao je u Odesi, mesto da ode u Petrograd, gde je, po carevom odobrenju, trebao da stupi u paški korpus, a treće godine predje u Kijevu, neprestano tugujući za kućom i gavićem.

Kad je saznao za odlazak svih Obrenovića iz Srbije (1842.), a naročito da je svemu tome ruski car kriv, njega je toliko potreslo, da više nije htio ostati u Rusiji, rekao: „ja ću opet videti Rusiju samo kad budem mogao stali uzdignutе glave pred cara“.

Preko Jaša je došao u Budućnost, gde je stanovao kod svoje sestre Anke Konstantinović, majke Aleksandra Konstantinovića, pukovnika (čija je čerka Natalija bila udatā za umrlog crnogorskih kneževića Mirkog i Katarine Bogićević, koja ima živog sina iz prvog braka sa Mihailom Blaznavcem, Vojislava Blaznavca, koji je danas pukovnik. Neko vreme s'anovalo je tu i kod svoga zeta Jovana Germaniju Bankara, za kojim je bila udatā njegova sestra Savka, umrla još 1837. u Beogradu.

Odatle je otišao u Novi Sad, i tu jo u kući strica Jovana srasao sve u žalosti za tek umrlog kneževića Ljubicom. Iz Novog Sada ode u Peštu roditeljima, gde zateče sestrę Jelku (udatu za Konstantina Avđiju) bolnu i prebolnu, koja je još te jesen umrla takodje u Budućnosti.

Godine 1847. tek što je mladi Miloš položio semestralne ispite, knez Miloš, čija je bistro oko predviđalo krupne dogadjaje, naumi da svog bojnog sinovca spase iz te opasne sredine, te se reši da ga pošle u Berlin, u ratnu školu.

Kao sinovcu kneza Miloša bio mu je sloboden pristup u oljarsku kasinu, gde su inače mogli dolaziti samo plemići, koji su tada jedino i mogli biti oljari u pruskog vojske. Po njegovom zahtevu u ovu kasinu mogli su dolaziti i njegov srpski drugovi, među kojima je bio i Ranko Alimpić.

U Berlinu je brzo stekao uvaženja svojim odličnim napredovanjem u školi i vitezškim ponašanjem. Bio je na glasu u pruzi, odličan u mačevanju, a naročito u borbenu kopljenu.

U kasini je još u početku imao sukob sa jednim plemićem, koji se bešao rano izrazio o Šrlićima, uz povlađivanje ostalih nemačkih drugova. Mladi Miloš je svima očitao dobru bukvicu, da njemu dočini plemić, od koga beše pala uverda, nije ravan, nego da mu se nadje drugi, kakav plemić, koji je njemu, kao sinovcu kneza Miloša, ravan, pa da se oružjem svrši obraću.

To su u glavnom napomene i uslovi za uspešnu obradu kukuruza.

A. Grin:

Narodna privreda

Kukuruz u obradi.

U Srbiji je sijanje kukuruza zastupljeno u priličnoj mjeri, naročito u Pomoravju, Mačvi, Posavini, Tamnivi i drugim ravnim terenima kraj većih rijeka. Ali se u svima tim krajevima Srbije sijanje i obrada kukuruza dožewe ne vrši u svemu onako, kako bi trebalo, te kukuruz i ne rodi onako, kako radja tamо gdje se pravilno obavlja cijela radnja oko toga.

Na prvom mjestu potrebno je znati, da kukuruz ne može svuda dobro uspijevati. U planinskim i hladnim krajevima ne treba ga sijati, jer ne može pravilno uspijevati, niti može zbog kasnog proljeća i rane jeseni dobro sazrijeti.

Kukuruz traži dobro nadjubrenje i razumno ugradjenu zemlju. Uspjeva dobro poslije svih usjeva, ali najbolje poslije ugari i djeteline.

Ako želimo da imamo od kukuruza dobar prinos, valja njivu, koju namjevavamo zasijati kukuruzom, još s jeseni duboko da preoremo, da se zemlja napoji vlage i da se zimskom studenim dobro isitni. Pooran teren treba nadjubriti, i to je najprobatičnije uraditi preko zime, kad je zemlja mrzla i kad seljak ima za to najviše vremena. Dubrje treba ravnjomerno odmah po cijelom terenu rasturiti, jer ako se na to ne pazi, kukuruz će na izvjesnim mjestima biti veoma bujan, a tamo gdje nije povidravi najljubaznijim tonom, kao da ništa nije ni bilo.

Flora White je bila i suviše otmjena, da bi i najmanjim spoljnim znakom pokazala, da joj nešto nije po volji. Sa osmejkom na ustima saslušala je Stanhopeovo objašnjenje, a kada se Stanhope odmah zatim oprosti, ona se sa njime pоздрави najljubaznijim tonom, kao da ništa nije ni bilo.

Mary je teškom mukom opet došla k sebi, pa se razumije, da je Flora opazila, koliko je njena družbenica ubudjena.

„Zbilja, medju hlijadama ne možete naći onakvog mladića, kakav je Stanhope White“, dočaci ona kao tobož bez naročite namjere. Jadna Mary promuča nešto u znak odobravanja i stade se svima silama truditi, da produži razgovor, u koliko joj je to bilo moguće. No najedared joj Flora na njeni najveći zaprepašće sasvim neočekivano postavi pitanje, je li kad god već koga volila.

„Da vas ja volim? Ne zna, jer joj nikad nisam rekao da ste vi Mary Evans.“

„Nezna? — To je dobro“, šanuna. „Nego čujem korake. Mislim da je baš ona. Pustite me da odem.“

„Prvo mi obećajte, da ne ćete nastupiti ovu kuću!“

„Ne mogu vam ništa obećati, ali ću vas svakako prethodno izvijestiti, ako bili se na to riješila.“

Kad se Mary okrenula da podje, već je bilo dćakan. Vrata su se bila otvorila, a u sobi se pojavila Flora, koja od iznenadjenja nije bila kadra da izgovori ni jedne jedine riječi.

Stanhope se brzo pribra i podje joj u susret.

„Morao sam se izviniti kod gdje. Dalton“, reče on mirnim glasom. „Na žalost je gdjica, bila čula sve, što smo mi ovdje bili razgovarali, a kao što vidite ona mi je oprostila moj maločašnji prividno nezgodan izraz.“

Flora White je bila i suviše otmjena, da bi i najmanjim spoljnim znakom pokazala, da joj nešto nije po volji. Sa osmejkom na ustima saslušala je Stanhopeovo objašnjenje, a kada se Stanhope odmah zatim oprosti, ona se sa njime pоздравi najljubaznijim tonom, kao da ništa nije ni bilo.

Mary je teškom mukom opet došla k sebi, pa se razumije, da je Flora opazila, koliko je njena družbenica ubudjena.

„Zbilja, medju hlijadama ne možete naći onakvog mladića, kakav je Stanhope White“, dočaci ona kao tobož bez naročite namjere. Jadna Mary promuča nešto u znak odobravanja i stade se svima silama truditi, da produži razgovor, u koliko joj je to bilo moguće. No najedared joj Flora na njeni najveći zaprepašće sasvim neočekivano postavi pitanje, je li kad god već koga volila.

(Nastavice se.)

Brzjavne vijesti Beogradskih Novina.

O PUTU NJIHOVIH VELIČANSTAVA U BUDIMPEŠTU.

Spontane ovacije stanovništva.

Kb. Bicske, 27. maja.

O putu za Budimpeštu bili su vlasnici supružnici predmet jedinstvenog spontanog pozdrava. U stanicu Bicske trebalo je dvorski voz da se zadrži jedan minut. Na prvoj strani od izlaza stajao je jedan vojnički transportni voz. Vojnici poznaje dvorski voz, brzo se prikupili i pozdravili, a vlasnici supružnici uprije sasvim uživo učinili pozdrav.

„Vrlo ste ljubazni, što hoćete da mi date još i daljih objašnjenja“, promrnila ona, „ali meni je dovoljan onaj jedan fakt, što ste ga prvo pomenuli. Vi sada pripadate nekoj drugoj. O, Bože, zašto da to tek danas saznam!“ Duže nije mogla uzdržati svoje osjećaje. Ona stiše objema rukama grudi, koje se silno nadimahu, a iz očiju polako su joj tekle krupne suze niz obraz. Savladan strašću Stanhope je zagrljao.

„Ti me voliš“, uzviknu on. „Patiš se kao god i ja. O Mary, Mary!“

„Da, volim te i patim kao i ti. Evo da ti priznam: ali sad ću da odem — kuda bilo daleko odavde“. On je zaprepašćen pogleda.

„Kuda?“

„Neznam; mislila sam, da sam ovdje našla nov očinski dom, drugoga ovajdaju od usta, da pomogne drugome. Sećajući se toga, on — princ — koji nije bio bogat, poklonio je oljarskoj sročadi svoju dotaciju od pola milijuna talira, kojom ga je darivao nemacki narod posle svršetka rata s Francuskom.

Iz njenoga glasa mogao je Stanhope vidjeti koliko se toga časa sročadi djevojka osjećala nemoćno i napanutom. Bože, šta sam učinio, pomisli u sebi Stanhope. Zar smijem ovom jednom djetetu oteći jedinu zaslužnu i jedino sklonište, što ga još ima na ovome svijetu?

„Vaš otac...“ promrnila on.

„Neznam gdje se nalazi. Ne sjedi više u kući, u kojoj ste me našli. Ja sam sad sasvim sama. Ali to ne mari ništa“, dodade ona brzo. „Nači ću da drugih prijatelja, nači ću drugi dom. Gđia. White...“

„Nikako“, prekide je on žustro, „ako neko od nas dvoje treba da napusti kuću, napusti je ja! Ne mogu da dopustim da vi ostanete bez prijatelja i bez doma. Nemojte više ni pomisliti na odlazak. Obećajte mi, da nikad više ne ćete misliti na to.“

„Ali za Boga, ta vi ste gospodar kuće. Ne ćete valida otići iz svoje kuće.“

„Varate se, kuća je svojina gdje. White.“

„Zbilja, a jel ona zna...“

plemena snažno i pobijedno stoje složno protiv nadmoćnosti neprijatelja. Moja je najiskrenija želja i topli molitva, da njemačka država dobiti mina časnoj podlozi. Kralj je završio rječima: Vjernost ustavlja, vjernost mome i ljubljenom bavarskom narodu, to su zvijezde vodilje mogu života.

NASTAVLJENO BOMBARDOVAN

Pravila za polaganje privatnih ispita u privatnoj ženskoj realnoj gimnaziji u Beogradu.

Privatni ispiti polazu se samo početkom i krajem školske godine, niko u toku školske godine. Polazu se pismeno i usmeno po propisanom programu iz pojedinih predmeta i razreda.

Učenice, koje će početkom školske godine (u septembru) polagati privatne ispite, dužne su podnijeti molbu najdalje do 1. avgusta preko ove škole c. i k. glavnog vojnog gubernija u Srbiji, odjel 8 b. Molba za odobrenje polaganja ispita mora biti snabdjevana: krštenicom, listom da je izvršeno kraljevsko (pelcovanje) boginja i školskim svjedočanstvom (u nedostatku ovih dokumenata uvjerenja potvrđena nadležnom vlašću), dalje: taksonom od 2 kruna na molbi, pa 0.50 kruna na svakom dokumentu, ako već na njemu nema propisne takse, i jednom ili dvjema taksenim markama po 10 (deset) kruna (nepriljepljene) za jedan i dva razreda.

Izuzetno, s obzirom na izgubljeno vrijeme zbog ratnih prilika, može se polagati privatni ispit i iz dva razreda. U tom slučaju polaze se ispit iz svih predmeta starijeg razreda, a iz predmeta nižeg razreda, koji se ne uče u starijem. Ne položi li se ispit iz sta-

rije razreda, tada nije položen ispit ni iz jednog razreda. Učenica, koja na ovom ispitu pokaže nedovoljan uspjeh iz jednog ili dva predmeta, ponovice ispit iz tih predmeta u decembru.

Učenicama, kojima se ne odobri polaganje privatnog ispita, vraćaju se dokumenti i položena taksa 10 odnosno 20 kruna u taksenim markama. Po odobrenju, a prije ispitivanja polaze se za svaki pojedini razred u gotovu: a) 100 (sto) kruna za školsku kasu; b) 60 kruna honorar za ispit; c) 2 krune za pisanje svjedočanstva i po 0.50 kruna ili 1 kruna u taksenim markama za svjedočanstvo nižeg (I.-IV.) ili višeg (V.-VIII.) razreda.

Učenice, koje će polagati privatne ispite u drugoj polovini jula ove godine iz jednog ili dva razreda dužne su se prijaviti molbom taksiranom sa 2 krune školskoj upravi najdalje do 25. juna ove godine, sa potrebnim dokumentima, koji su već napomenuti u ovim pravilima. Za njih će važiti sve dosadašnje odredbe za polaganje propisanih taksa t. j. 20 kruna za školsku kasu, po 4 kruna od svakog predmeta i po 0.50 ili 1 kruna takse marke za svjedočanstvo nižeg ili višeg razreda. U slučaju nedovoljnih ocjena iz jednog ili dva predmeta polaze se ponovni ispit iz tih predmeta u septembru ili čio ispit (iz svih predmeta) sa nedovoljnim uspjehom iz tri ili više predmeta. Za ove ponovne ispite vrijediće sve odredbe

za polaganje privatnih ispita, propisane za učenice, koje su se javile za septembar.

Za svaki ponovni ispit iz jednog ili dva predmeta polaze se naknadno po 2 odnosno 3 kruna takse u markama i po 0.50 ili 1 kruna za svjedočanstvo.

Od propisanih taksa ne oslobođava se ni jedna učenica, niti će im se molba uzimati u obzir, kao i onima, koje se prijave poslije određenog roka.

Pabirci

SUNCOBRANI I KIŠOBRANI

Kad podjemo tragom u nazad, načemo da su prvi ambreli postali u Kinu. Iz Kina su idući u Indiju, iz Indije u Grčku, a stara nam skaska priča, da je još Pitagora, kad je svoje djeake učio, držao nad svojom glavom razapet ambrel, da ga čuva od sunčane prepeke, pošto se u staro vrijeme učilo pod vredom nebom.

Povjesničar Diodor Siciliski piše, ljeđio je, da je Aspasija imala krasne ljetne i zimske „skijadijone“ (ambrele). U starim Rimljana drugi muškarci nisu nosili ambrel, već samo patricije. Ambreli su onda bili skupocjeni i svaka božaška kći, kad bi se udavala, dobila bi u miraz po jedan ambrel, a njega je čuvala cijelog svog života.

Medju darovima, kojima je Antonija darivao Kleopatru, bio je i jedan skupo-

cjen ambrel. Iz Afrike i iz Indije Portugalcii su prenijeli ambrelle u Evropu; iz Portugalije su došli u Englesku, pa onda, oko sredine XVII. vijeka u Njemačku.

Sve do prošloga stojeća ambreli su bili vrlo veliki i negrapni, po pet do šest funata teški i vrlo zamršna sklopa.

Za vrijeme francuske revolucije nosili su se u Francuskoj ambreli kao obilježje neke izvjesne stranke.

Po zapovjeti čudljive mode menjali su ambreli svoju boju. Godine 1788. bili bijeli; 1789. zeleni; 1794. crveni; 1804. plavi; 1873. žuti itd. Danas su u upotrebi raznobojni ambreli, ali ipak prevladaju crvenom, plavom i crnom bojom.

Razne vijesti

Kako jedan boljševik piše svoj ženi.

U „Gazeta Paranna“ od 7. maja nalazi se slijedeći list vodje pukovnije Kasluhina, koga je napisao svojoj ženi. List glasi: „Moja visoko cijenjena gospodja Agripina Ivanovna! Prvim riječima mogu pismo javljati ti, da miloši božjom i voljom mojih drugova vojnika u meni već teče plemićka krv, jer sad sam postao zapovjednik čitave pukovnije i čitavoga njezinoga imetka! Ovdje ti šaljem 100 rubala. Kupi si krzneni ogrtač i jedno bijelo pero. Pero se nosi na glavi. Sa ženama gradića ne sklapaj poznanstva, posjećuj samo časničke gospodje, ali im se ne

uvlači u stan kao svinju, već se prije daj najaviti, da znaju, ko si ti. S vojnicima se ne upuštaj, da ne zaprijam moju zapovjedničku čast, kao zapovjednik. Kad dodjem i sve saznam, isčupati ću ti kosu iz glase! Tvoj način i sadanj vodja pukovnije Teimo Terezijus Kalushin.“

Na najvećim bolom u duši izvještavamo srodnike, prijatelje i poznanike, da je naša mila, ljubljena i nikada nezaboravljena kći, odnosno sestra

+ Borka J. Borisavljevićeva

bivši bankarski činovnik

preminula u cvjetu mladosti svoje 26. ov. mj. u 8 sati po podne, poslije teškog bolovanja u 23 godini života.

Pogreb će biti 28. maja u 3 sata po podne.

Opijelo u crkvi sv. Nikole na Novom groblju.

Stan: Cara Uroša ulica 38.

Beograd, maja 1918.

Ožalošćeni: mati Ljubica Borisavljević, brat Borivoje, sestre: Zora i Natalija, zet Milenko Manojlović i ostala rodbina.

37222

MALI OGLASI

Primajuće Knez Mihajlo ulica 38

Udžbenike za Engleski jezik

Petravic, Gramatika engleskog jezika (četvrticom) 550
Berlitz Metoda za engleski jezik 120
Kunze, Škola u Engleskoj (četvrticom) 150
Flaxman, English and German Conversation 720
Langenscheidt, veliki nemacko-engleski i englesko-nemacki rečnik 110
— isto, mala izdanje, 110
Losevski, Englesko-hrvatski rečnik (veliki) 20
A drugi udžbenici za engleski i druge jezike mogu se dobiti u Knjižari „Napredak“ Beograd, Knez Mihajlova 9. I unutarnjosti poštarna K-150 1176-III

Dentistu F. B. Brill

— Beograd. — Makedonska ulica broj 5 & (do pošte) „Amerik. specijalista“

Trža se jedna krojačica ženskog odjeća koja bi isti da radi u kući i jedna ženska

za sve kućne poslove sa hranom, stanom i dobrim platom. Javiti se Balkanska ulica 18, povi sprat.

37194-3

Trža se jedan umjetni poslastičar.

Plata je dobra. Stupiti može odmah. Poslastičarica Dušana Todorovića, Terazije 25.

37177-3

Trža se jedna gospodjica

za prodavaču u poslasticarnicu. Eugen Schauer, Kralja Milana br. 37. Stupiti može odmah.

37213-3

Trža se vrijedna djevojka,

vična svima kućevnim poslovima. Plata dobra. Javiti se Skopjanska ulica 2, 1 sprat, desno.

37217-3

Trža se Stanovi.

Stap sa 5 soba,

predsjobljen i kujnom, izdaje se odmah pod kriju u Bitoljskoj ulici 28. Za cijenu upitati u Dečanskoj ulici 15. 37070-4

Izdaje se

sobu su namještaju

I klavirom, za jednog gospodina. Javiti se u administraciju lista pod znakom „Soba 100“.

37203-4

Trža se jedan stan odnosno

jednu čitavu malu kuću

sa vrtom, pod kriju. Uzimam eventualno i sobni namještaj.

Ponude slati administraciji lišta pod znakom „UA 1000“.

37195-4

Prodaje se kucevni namještaj.

Upitati prije podne, Kosmajška ulica 2, gornji sprat.

37122-2

Prodaje se Sjera gradja

i ostale raznovrsne stvari. Upitati u radnji Dušana Todorovića, Terazije.

37205-2

Cilimove, pirotiske

kupujem i placim dobro. Monti Levi, knez Mihajlova ulica 19, (Pasač).

36909-2

Gitaru i brat

II., III., (čelovič), dobro usušvana, prodaje se jeftino. Upitati Lomina 44, dvorište, od 6-8 u veče.

g-2

Namještajna.

Trebam

2 frizerka pomoćnika i 1 učenika; 2 frizerka 1. reda i 1 učenika.

Javiti usmeno ili pismo na Petru Jakovljeviću, frizeru za gospodin i dame, Balkanska ulica 23.

1118-3

Šnajderku vještina

potrebujem odmah. Dobradina ulica 33.

37161-3

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

1186